

כתובות ל

עניין: הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים

מהר"ל גור אריה דברים י, יב

ברוך הוא אינו ירא חטא, והמאמר הזה במסכת כתובות ושם אמרו גם כן הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים, וראוי לדקדק בזה למה הכל בידי שמים חוץ מאלו שני דברים, דע כי היראה הוא במתפעל שהוא מתירא מן אשר מתירא ממנו ומפני שהוא מתירא ממנו הוא נבדל ממנו שהרי כל מי שמתירא נבדל ממנו ואין זה דבוק וזהו הפך האהבה כי אהבה הוא מתדבק עם האהבה עד שנעשה אחד עם האהבה והפך זה המתירא שהוא נבדל מן אותו שהוא מתירא, וזהו עצם היראה, וכל עוד שמבדיל עצמו ממנו היראה יותר וזה ידוע דרך משל מי שראה מלך בשר ודם כל עוד שיתקרב אליו ויש לו קרוב ושייכות אליו אין היראה כל כך ולפיכך היראה היא במקבל היראה כאשר הוא נבדל ממנו מן אשר הוא מתירא ולפיכך אי אפשר שיהיה הוא יתברך פועל היראה במקבל היראה שכל פועל אשר ישעל באחר הן ישעל בו לרע או לטוב הרי יש דביקות לפועל במתפעל והרי אמרנו כי אין היראה רק מה שנבדל בעל היראה מן אשר מתירא ממנו,

ליקוטי אמרי יוסף כי תצא

ד"א לשון קור וחום צניניך והפשירך מרתוחתך וכו'. ור"ל עפ"י מה ששמעתי ממורי הקדוש זצלה"ה שאמר בשם הצדיק הקדוש מראזודיל זצלה"ה שאמר לתרץ קושיית התוס' כתובות (ו.) על מאמר הגמרא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים (נלכות ג.), וכאן איתא הכל בידי שמים חוץ מצינים ופחים. ואמר הקדוש הנ"ל דהכל אחד והיא היא, דהנה האדם צריך להיות בו קרירות וחמימות, היינו כאשר יבא לעשות מצוה צריך להיות לו חמימות ולעשות המצוה בזריזות והתלהבות, ואם יבא לידו דבר עבירה ח"ו צריך להיות לו קרירות, ולא יעשה העבירה, וכל זה הוא על ידי שיש לאדם יראת שמים, לכן על ידי זה לדבר מצוה מתחמם ונתעורר בו חמימות והתלהבות, וכאשר יבא לידו דבר עבירה ח"ו מתקרר ואינו עושה העבירה, אבל מי שאין בו יראת שמים הוא להפך ח"ו, וזה הוא ענין

רמ"ע מפאנו עשרה מאמרות

מאמר חקור דין ח"א פ"כ

היראה אינה כלום הכל ואין בה מועיל, זולתי בבחירה ורצון "שכנגדה צנים פחים ואבזרייהו" כגון בטן רשעים או גברא דנשי קטלוהו כל שישנו בשומר נפשו ירחק מהם, קרינא ביה צנים פחים ואמר קרא בדרך עקש "שאינ מזמנין אותן מן השמים אלא למי שאין בו יראת שמים שלמה הכל לפי מה שהוא אדם, ונורא על כל סביביו כדלקמן. ומי שמתחזק

הערות יד יהודה על עשרה מאמרות

אינה נחשבת אלא מצד היותה נעשית בבחירתנו ורצוננו: (יא) שכנגדה של היראה הוא צנים פחים כראיתא בפרק ג' דכתובות הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים שנאמר צנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם ובתוספות שם והא דאמרינן הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אין ענינו לכאן דהתם קאי על הולד במעי אמו שגוזרים אם יהא עני או עשיר גבור או חלש טפש או חכם אבל צדיק ורשע לא והכא מיירי במאורעות הבאות על האדם ולהרב נוח יותר לומר שזה המאמר דצינים ופחים ומאמר דיראת שמים חרא מלתא דאי דמי שאינו בחר ביראת שמים הוא כאלו בוחר בעצם פחים שאין מזמנין אותן מן השמים אלא למי שאין בו יראת שמים וזהו הכל בידי שמים שכל המקריים והמאורעות של אדם נגזרים לו מן השמים חוץ מצינים פחים שאינן נגזרין עליו והן כמו יראת שמים ששניהם תלויים בבחירתו ומי שבוחר באחד מהם מואס בשכנגדו: (יב) כגון בטן רשעים שאוכל ושותה יותר מדאי או גברא דנשי קטלוהו שבתעל יותר מהראוי: